„Danskeren,"

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSES-BLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA.
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskeren" udgaar Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring, etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, at Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk. som averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Femten lutherske Præster og ellève episkopale Rektorer i Rochester, New York, siges uden en eneste Undtagelse at være imod at indbyde Billy Sundan til deres By.

Past. C. K. Lippard af Southern United Synod, der er ansat ved samme Skole i Japan som Missionær Winther, afsejlede med sin Familie her fra Landet til sin Missionsmark i Japan den 27. Marts.

For nogle Aar siden bestemte nogle engelske Aviser at udgive en Søndags-Udgave, men dette Foretagende mødte saa afgjort Protest, at Forsøget maatte opgives. Ved Krigens Begyndelse udgav „London Times" et Søndags-Nummer, men det siges, at Folk ikke vilde købe, saa Udgivelsen maatte standses.

Past. A. Østergaard, Thorstrup, Danmark, har, skriver D. d. Kirkes Formand i „Kl. Sml.", meldt sig til Tjeneste i Den danske Kirke. Han meldte sig allerede sidste Sommer til Udvalget; men da Krigen udbrød, bad han om, at hans Udsendelse maatte stilles i Bero. Nu har han meldt sig igen. — Menigheden i Askov, Minn., har sendt Kaldsbrev til Past. Kr. Andersen i Brush, Colo., og ventelig tager han imod det, skriver ovennævnte.

„The Lutheran" meddeler følgende fra Indien: „150,000 Mennesker i Indien beder om Optagelse i Kirken, hvor den forenede presbyterianske Kirke arbejder. Saa stor er Trangen til Arbejdere, at Repræsentanter for denne Kirke døber Mennesker i Landsbyer, som bad om Optagelse for 10 Aar siden." Nævnte Blad tilføjer: „Lignende modnes det til Høsten paa vor egen tilgrænsende lutherske Missionsmark. Skal der blive Arbejdere til at gaa ind med Seglen?"

Blandt Menigheder i Chicago, som havde indbudt Billy Sunday til at komme til Byen og holde Vækkelsesmøder, var der ifl. „Ev." en af de indflydelsesrigeste Præster, som med sin Menighed nægtede at tage Del. Sunday havde lovet at komme kun paa den Betingelse, at alle tog Del. Altsaa kunde han ikke komme. Præsten ændrede imidlertid sin Anskuelse, og det gik saaledes til: Der sendtes ham Lykønskninger fra Distriktets Saloonværter for det Standpunkt, han havde taget imod Sunday; de roste Præsten i høje Toner. Han saa, at han med sin Menighed var kommen i daarligt Selskab. Han gjorde Bod som en Mand og forenede sig med de andre for at faa Mr. Sunday til at komme til Chicago. Der er dog næppe Udsigt til, at han kommer der i nogen nær Fremtid, da han allerede har lovet at holde Møder forskellige Steder til langt ind i Fremtiden.

I „Ungdom" (Den danske Kirkes Ungdomsblad) af 1. April forekommer et Par Indlæg angaaende Dans. Første Art. er undertegnet „En, som aldrig dansede — efter, han fik det lært". Anden Artikel er underskrevet „O. Arreboe". Han skriver bl.a.: „Hvad enten det er Koncert, Teater eller Stiftelsesfest, saa er det næsten uhørt uden Dans. „Ellers vil Folk ikke komme", siger man. Det er ikke sandt, og en saadan Udtalelse er en Fornærmelse mod det danske Folk. Der er de, som ikke vil komme, hvis ikke der er Dans, og Hr. Herskind og andre af hans Kaliber har appeleret til den Slags Kunder saa længe, at de tror, der ikke findes andre end dem. Det er paa Tide, at Foreningerne og andre, der arrangerer offentlige Affærer, slaar ind i et andet Spor. Lad os holde Koncerter for Musikkens Skyld, Oplæsning for Oplæsningens Skyld, Teater for Skuespillets Skyld; men lad os ikke bruge det som Indledning til offentlig Dans".

Ideel Politik. Am. Luth. Surv's Korrespondent i Washington skriver, at det er ikke for meget at antage, at om ti Aar vil Partipolitik være saa godt som udslettet i United States. Der er i Dag i Washington en stærk energisk og voksende Organisation, der gaar under Navnet „Non-partisan Party". Under det kongressionale Interim vil denne Forening vokse i Antal og Indflydelse. De to ledende Spørgsmaal — eller to af de ledende Spørgsmaal — der ligger for det amerikanske Folk, er Kontrollen af Likørtrafikken og universel Stemmeret — Kvindestemmeret. Der er afgjorte, stærke, ja endog radikale Talsmænd for „Local Option" og Prohibition i baade det demokratiske og det republikanske Parti. Der er ovenrige og paagaaende Tilhængere af Kvindestemmeretten i begge Partier. Hverken Prohibition eller Stemmeret for Kvinden kan blive en fremragende Mærkesag i noget af de politiske Partier i 1916. „Non-partisan Party"s Medlemmer tilhører U. S. Senat eller Repræsentanthus, og de arbejder for social Fremgang uden Hensyn til Bojs Barnes i New York eller Bojs Sullivan i Illinois eller til, hvad andre større eller mindre professionelle Politikere monne sige eller mene.

Præsternes Rejseligning.

Om nogen vil svare paa, hvad Past. E. Hansen i sidste Nr. af „Dsk" skrev den Sag angaaende, det har jeg ingen Ide om. Jeg tænker ikke paa at svare eller imødegaa ham, men jeg anser for gavnligt, at den Sag bliver drøftet en Smule.

Ligningen af vi Præsters Rejse til Aarsmødet begyndtes sikkert af broderlige Hensyn og i den allerbedste Hensigt.

Og Hensigten med den Beslutning, der blev fattet af Præsterne under Aarsmødet i Fjor — at indbetale $5 hver til Præsternes Rejsekasse forud for Aarsmødet — var sikkert at gennemføre, hvad der fra Begyndelsen var tilstræbt.

Det har jo mindre at sige, enten vi betaler disse $5 forud, eller naar vi rejser; men hvad man vilde opnaa ved nævnte Bestemmelse, var simpelthen at faa dem, der ikke kommer til Aarsmøde, til alligevel at yde et Bidrag til Rejseudgiften.

Jeg stemte imod Bestemmelsen, om jeg ikke husker meget feil, og jeg mener, at den i Stedet for at naa Hensigten med den snarere vil bevirke det modsatte.

Sagen er nemlig den, at naar flere af de Præster, der boede i Nærheden af, hvor Aarsmødet holdtes, tidligere blev borte fra Aarsmødet og derved forhøjede Rejseudgiften for de øvrige, og der saa til Beslutningen er føjet den Bestemmelse, at de Præster, som ikke indbetaler de $5, ikke længere bliver taget med i Ligningen, saa ligger det snublende nær for alle de Præster, som bor centralt, og som derfor hvert Aar har Tab af at være med i Ligningen, at lade være med at indbetale de $5 og saaledes paa lovlig Maade være kommen ud af Ligningen.

Man behøver jo endogsaa kun at glemme at sende disse $5 til Sekretæren for at komme ud af Ligningen og det, som sagt, paa lovlig Vis, da Bestemmelsen siger, at de, der ikke indbetaler dem, skal betragtes som udenfor.

De fjerntboende vil derimod se sig tvungne til at indsende de $5 for at være med i Ligningen; men hvad nytter det, naar de, hvis Rejseudgift er under Gennemsnitsudlægget til Rejsen, og som skulde hjælpe til at nedsætte Gennemsnitsudlægget, sættes uden for Ligningen!?

Derfor anser jeg den Bestemmelse om de $5 paa Forhaand — med dens Tillæg — for saare uheldig, og det skal ikke undre mig, om den vil bevirke, at flere af Præsterne bliver borte fra Aarsmødet end ellers; de fjerntboende maa jo ligefrem frygte for, at de bliver ene om Ligningen, og af den Grund frygte for at rejse.

Jeg vil dog henstille til alle mine Præstebrødre, at vi i Aar, bøjer os for Beslutningen og indbetaler de $5 til Sekretæren forud for Aarsmødet.

Beslutningen er nemlig sikkert fattet med Broderlighed for Øje, og da er det baade broderligt og værdigt at bøje sig for den og saa se at faa den tilbagekaldt og enten blive ved det gamle eller ogsaa faa noget bedre sat i Stedet.

Disse faa Tanker til velvillig Overvejelse.

A. M. Andersen.

Naturens Røst.

Skønt Ondskab og Synd end helt
frodigen gror,
Naturen nu taler med vældigen Røst:
Om Djævelskhed hersker, vor Gud
han er stor,
Han en Gang vil lægge al Folkenes Brøst.

Se, Vinterens Kulde med Frost og med Slud
Og Sneen, som dækked hver Spire paa Jord,
Den flukse maa forsvinde paa Mesterens Bud,
Naturen maa lyde hans mægtige Ord.

Mens Planten var dækket af Is og af Sne.
Og Vinteren leged sin grusomme Leg,
Afrøsted dens Blade, aarsaged den Ve,
Den samled dog Kraften for hver Dag, som veg.

Hvor Vantroen ruger, Guds Haand griben ind —
Naturlige Følger af overtraadt Bud —
Mens Slægten sig vaander i Sjæl og i Sind,
Den sukker og haaber og længes mod Gud.

Vor Gud han er vis, han er mægtig og god,
Og intet kan hindre hans herlige Plan —
At frelse den Slægt, Jesus købte med Blod —
Kun Mennesket selv ham det svær-gøre kan.

O herlige Dag, da ej Djævelen mer
Skal øve sit Værk paa vor dejlige Jord,
Men Jesus regere i alle og hver,
Naar Retfærd og Kærlighed frodigen gror.

Anna.

En Henstilling.

Der er saa tidt bleven sagt og skrevet, at Pressen (Aviserne) er en Magt af første Rang, og det er sikkert ogsaa rigtigt. Hvorfor benytter vi (Den forenede danske Kirke) saa ikke den dansk amerikanske Presse langt mere end Tilfældet er? Fra anden Side benyttes vore danske Blade herovre — ikke alene til Propagandaarbejde, men ogsaa som Blade, hvorigennem alle mulige Oplysninger angaaende kirkelige Foreteelser tilflyder Lærerne af nævnte Blade. Det vilde sikkert være klogt, om Aarsmødet beskæftigede sig lidt med Tanken om et Pressevalg, der virkelig fik den Opgave at meddele Yderverdenen om vor Eksistens. Tavshed er nok Guld somme Tider, men der er Undtagelser.

Lad os i Kraft af Dogmet om Pressens Magt — benytte Pressen paa en hæderlig og ærlig Maade. Dolkestik i Ryggen paa andre tjener absolut ikke, og Sandheden trænger ikke til det.

E. S. Rosenberg.

Et Ministerord,
der ikke bør glemmes.

Ved Underhusets Møde forleden Mandag betonede den engelske Finansminister Lloyd George den store Virkning, Spiritusforbudet havde haft i Rusland, og erklærede, at „Rusland ved denne heltemodige Handling havde mere end forgrebet Tabet af Menneskeliv i Riget under Krigen."

Der er sikkert mange baade af Tilhørerne og af dem, der senere har læst disse opsigtsvækkende Ord, som har standset ved at høre Englands kloge Finansminister udtale den Opfattelse, at Rusland ved at forbyde de stærke Drikke i de kommende Aar vil redde flere Menneskeliv for Nationen end dem, det nu sandsynligvis sætter til under Krigen.

Der er uden Tvivl mange, der er tilbøjelige til at mene, at her har Fantasien og Lysten til at sige det allierede Rusland Behageligheder taget Magten over den engelske Minister, der dog ellers i Følge sin Embedsstilling meget godt forstaar at omgaas med Tal.

Alligevel har Lloyd George dog ikke udtalt andet og mere, end hvad han altid og overalt vil kunne staa ved. Hvor utroligt det end lyder for Mennesker, der ikke er vante til at fysle med Alkoholspørgsmaalet, er det dog sandt, at de stærke Drikke har frævet langt flere Ofre i Europa end i alt Fald det forløbne Aarhundredes mange Krige.

Lloyd Georges berømte Forgænger, Gladstone, udtalte allerede den 5. Marts 1880 i Parlamentet de mindeværdige Ord:

„Man paastod formnlig, at større Ulykke og Forbandelse er bleven paaført Menneskeslægten ved Drukkenskab end ved de tre store Plager: Krig, Pest og Hungersnød. Jeg tror, at denne Udtalelse er korrekt. Det er sandt, hvad os angaar".

Den bekendte Farrar (Forfatteren til „Jesu Liv" o.s.v.), der overværede dette Underhusmøde, har udtalt sig om Virkningen af disse Ord paa følgende Maade:

„Disse Ord bragte mig til at gyse, og jeg tror, at de fik det aller koldsindigste Parlamentsmedlem, som var til Stede, til at gyse. De er ikke originale, men de stammer fra et fremstaaende Parlamentsmedlem ved Navn Charles Burton, en tidligere Olbrogger, der er i Stand til fuldt ud at bevidne Sandheden af, hvad han sagde: men Mr. Gladstone godkendte dem".

Som man ser, har Lloyd George Meningsfæller, der ingenlunde er at foragte.

Hvad nu specielt de tidligere Forhold i Rusland angaar, saa har Forskeren Tourquedef anslaaet Antallet af Alkoholdødsfald i dette Rige til 100,000 pr. Aar. Dette vil i det forløbne Aarhundrede give 10 Millioner Mennesker, hvis Dødsaarsag uden mindste Tvivl kan angives at være Alkoholforgiftning. Dertil kommer et uopgjort og uopgørligt Antal uoplyste og tvivlsomme Tilfælde; men i Følge de Beregninger, som den tyske Overlæge Frölich har foretaget, udgjorde samtlige europæiske Nationers Krigstab i hele det 19de Aarhundrede 7½ Million Mennesker af baade faldne og døde af Saar eller Sygdom.

Det vil med andre Ord sige, at der alene i Rusland er død flere Mennesker paa Grund af Alkoholforgiftning, end der er tabt i alle Europas Krige.

Til disse Tal kan endvidere føjes den uoverskuelige Skare, som Statistikken ingen Besked kan give om, af dem, hvis Helbred er undergravet paa Grund af Drik og derfor er bukket under for allehaande Sygdomme, som de ellers sandsynligvis vilde have staaet igennem, og sidst, men ikke mindst, den vældige Skare Børn, hvis Forældre paa Grund af deres Drikferi har efterladt Degenerationens sørgelige Slægtsarv, og som derfor er bukkede under for daarlig Pleje- og Ernæringsforhold eller for Børnesygdomme, som normale Børn med Lethed har overstaaet.

Disse Alkoholismens direkte eller indirekte Ofre vil sandsynligvis i det store Rusland med dets vældige Fødsels- og Dødelighedsprocent kunne tælles i mange Tital af Millioner.

Kan de nu ved Spiritusforbudet reddes fra Undergangen, vil de frygtelige Huller, som Krigen slaar i denne myldrende Massebefolkning, rimeligvis snart kunne stoppes.

Ogsaa paa dette Omraade vil det være Rusland forbeholdt at føre Beviset for, at Alkoholismens Svøbe i Længden slaar haardere end Krigens, hvor frygtelig den end tager sig ud i Øjeblikket, vel at mærke, om Riget har Mod og Kraft nok til ogsaa efter Krigen at gøre Front mod Folkets værste Fjende, den attraaede Wodka.

Sker det, da vil enhver kunne se, at Lloyd George alligevel ikke tog Munden for fuld i Mandags.

„Kr. Dagbl." Indsendt.

Indsamlingen til Sønderjyderne.

Som man vil have set af den sidste Kvitteringsliste fra Kassereren, Hr. S. T. Corydon, Chicago, er der nu hjemsendt 18,000 Kr.

Skønt det jo maa synes utænkeligt, at Myndighederne i Sønderjylland kan have det mindste imod, at enten Enker og faderløse efter Mænd, der ofrede deres Liv, mens de udtjente deres Værnepligt i den tyske Hærs Rækker, eller Mænd, der her mistede deres Førlighed eller Arbejdsdygtighed eller paa anden Maade er bleven ude af Stand til at være det for deres Familie, som de gerne vilde, ydes en Støtte af Landsmænd i Amerika, skal vi dog for at fritage dem derhjemme, der forestaar Gavernes Fordeling, for mulige Ubehageligheder, undlade offentlig at nævne et eneste Navn, saa længe Krigen raser og Mistænksomheden som oftest er saare stor.

Der skal senere, naar Forholdene tillader det og Tiderne bliver mere rolige, offentlig fremkomme Kvittering fra rette Vedkommende samt saadanne Oplysninger, som man derhjemme fra maatte føle sig tilskyndet til at sende os.

Skønt der jo ikke endnu hengaar en eneste Uge, uden at Listen over faldne, saarede og savnede Sønderjyder øges, og det saaledes kan ventes, at Tallet paa dem, der kan trænge til en hjælpende Haand, bliver større, finder vi det dog rigtigst ikke at udtrække Indsamlingen ud over 15. Maj d. A.

Idet vi er hjertelig taknemlig for hver eneste Gave, stor eller lille, til denne Sag, vil vi — i Tilslutning til Kassererens Opfordring — bede alle, der kan og vil være med at øge Summen, om at indsende deres Bidrag til Kassereren (eller et af de Komitemedlemmer, der tager mod Bidrag) inden den nævnte Dato.

K. C. Bodholdt.
H. Hansen.
M. Holst.
Forretningsudv. for Indsamlingen.

Fra Danmark.

(Fortsat.)

Omtrent ved samme Tid mistede vi her hjemme en anden Præstemand, som var kendt og havde Betydning i et større Omfang. Det var Provst Zeuthen, Formand for Indre Mission. Han døde 27. Feb. og blev jordet 6. Marts. Jeg har ikke endnu set Beretning om Begravelsen, men det siger sig selv, at den har været stor, sikkert har der været Deltagere fra hele Landet, not noget lignende som ved Vilh. Becks Jordefærd. Jeg venter at se lidt Meddelelse om den, før jeg skal afsende dette, og jeg skal da fortælle lidt om den.

Zeuthen var almindelig godt lidt i Indre Mission. Vedit stod han dog overfor den ældre Retning af Missionen; der er nu baade en ældre og nyere Retning af Indre Mission, det kan ikke skjules, og hvorfor skal det heller skjules. Der er jo ikke noget ved at lade, som om alt gaar efter en Snor, naar det ikke passer. I Becks Tid kunde nye Anskuelser og Strømninger til Dels holdes nede ved Becks stærke Ord, naar det var noget, han ikke syntes om. Men Zeuthen tog det nu ikke paa den Maade, kunde vist heller ikke; thi det laa slet ikke for ham at være radikal. Det laa for ham at holde Fred og se paa en Sag fra den bedste Side, ogsaa naar det gjaldt noget, han ikke kunde billige eller gaa med til. Og saadan stillede han sig ogsaa overfor hvad der kaldes den nyere Retning i Missionen. Hvad saa den nyere Retning er for noget, ja det er nok ikke saa lige at sige, da ikke for mig, dertil kender jeg de Folk for lidt. Men efter hvad de selv kommer frem med nu og da, saa ser de nok lidt mere frit paa flere Ting, end de gamle Missionsfolk og gamle Forsamlingsfolk har gjort. De har i Eks. ikke Frygt for at fysle lidt med den saakaldte Bibelkritik, men da ikke i den gale nedbrydende Retning. Og i Omgangslivet med andre tør de nok ogsaa tage Del i et og andet, som man ikke tidligere har vovet at blande sig i med. Og i Forkyndelsen bestræber det til, at de gaar noget efter den moderne Metode, at tale saa rigeligt om Jesus som den rene og ophøjede Person til Efterfølgelse, men temmelig lidt om Jesu Død og Pine som det, hvori og hvorved „vi fortabte og fordømte Mennesker" skal have vor Frelse. Nu, her stod Zeuthen som den, der gav sine faderlige og alvorlige Formaninger og Advarsler til forskellige Sider, men gjorde det altid saadan, at man kunde mærke, han var bange for at skulle komme til at slaa for haardt og give Anledning til Splittelse. Nu, han havde nok sine Mangler, den fuldkomne Mand er jo ikke født til Verden. Men han var en ærlig Herrens Tjener, en tro Arbejder i Vingaarden. Og han vil ogsaa derfor blive mindet og savnet af mange Landet over.

Past. C. Moe, Skanderup, Jylland, er nu bleven valgt til Formand for Indre Mission, og Past. Fibiger i København er bleven Næstformand. Et saadant Valg foregaar paa den Maade, at Bestyrelsen vælger selv disse Mænd ud af deres Midte. Dette holdt Vilh. Beck paa, da han frygtede for, at et almindeligt Valg ved alle Missionens Venner vilde afstedkomme for megen Kappestrid. Og her saa han vist heller ikke feil. Og her er jo saa ogsaa den Omstændighed, at Indre Mission er ikke noget organiseret Samfund med stemmeberettigede Medlemmer, saa det blev vel ikke saa let for nogen at afgøre, hvem der burde have Stemmeret ved et saadant Valg. Hvordan det nu vil gaa med Moe som Formand, det faar Tiden vise. Og derom vil der vist blive spaaet baade det ene og det andet. Jeg vil ikke forudsige noget, men ønsker, at det maa gaa godt, til Guds Ære og hans Riges Fremme. Det man kan nævne som noget kendeligt, er, at Moe tager altid haandfast paa Tingene og slaar ned, hvor det efter hans Mening behøves. Og som en given Ting kan man sige, at til at begynde med vil Moe være Missionens ældre Retnings udkaarne Mand. Den saakaldte nyere Retning vil vist derimod finde sig lidt paa det og se, hvordan den nye Formand vil stille sig overfor dem og deres Synsmaade. Det faar saa være nok med de Betragtninger.

Saa gaar jeg over til noget andet, som ligger mig paa Sinde, og som jeg nu vil skrive lidt om, for om jeg kan faa lagt det paa andres Sind ogsaa. Og selv om jeg ikke kan det, saa vil jeg dog føle mig tilfreds med, at jeg har faaet sagt, hvad jeg i min Samvittighed føler mig drevet til at sige. Ud fra dette skulde saa det læses, som jeg nedenfor vil fremføre til velvillig Overvejelse. Og saa for øvrigt faar enhver tage den Notits af det, som han synes, han har Grund eller Lyst til.

Forleden saa jeg i „Danskeren", at Samfundets Formand, Pastor Christiansen, foruden andre Ting henstillede til Samfundet, om det ikke kunde være i sin Orden, i Forbindelse med Lutherfesten 1517, at Den forenede Kirke til udgivet et Skrift om Samfundets Gang og Virksomhed op til den nærværende Tid, altsaa til 1917. Ja, den Henstilling har jeg nu ikke noget at sige til. Nu er jeg jo „formelt" udenfor Samfundet og desuden herhjemme i Danmark. Men i Aanden kan man jo nok derfor være med og i et Samfund. Og saadan føler jeg mig da at staa over for Den forenede Kirke. Og som saadan vil jeg blot sige, at det kunde vist være rigtigt nok at faa skrevet et saadant Levnetsløb, baade for den nulevende Slægts Skyld og for Efterkommernes. Men her maa det jo være Meningen, at Den fore. Kirkes Historie skal begynde med Begyndelsen, altsaa Forbindelsen og Arbejdet i norsk—danske Konference, og saa Udtrædelsen derfra og saa Dannelsen af Det danske ev. luth. Kirkesamfund og saa endelig Den forenede Kirke. Og ved at tænke over dette, slog det mig: du maa dog endnu en Gang have læst de Betragtninger over de danske Kirkesamfund, som findes i Værket „Danske i Amerika". Det har jeg saa gjort. Der finder man jo Oplysning baade om Det ev. luth. Kirkesamfund, Den danske Kirke, Missionsforeningen, Den ev. luth. Kirke i Nordamerika og saa Den fore. Kirke. Og da jeg havde læst alt dette, ja, saa fik jeg mange Tanker, men det tør jeg nu ikke bede mig saa meget over her. Saa lige i Forbigaaende dette: Beretningen om Det ev. luth. Kirkesamfund (Blair-Samfundet) læser man med Lyst. Der finder man ingen Krigsgranater, men man læser om en fredelig Skilsmisse fra Konferencen, og saa et jævnt fremadskridende Arbejde som dansk Samfund. Dette saar vel sin Forklaring i, at Blair-Samfundet har haft den Lykke at undgaa at føre Krig. Men naar vi saa kommer til de andre Samfunds Beskrivelser, saa er det anderledes, saa mærker man Krigsluften. Og Fremstillingen bærer ogsaa godt nok Mærke af Krigstøv, eller om man vil noget ildre og bevægede Sind. Forfatteren af Den danske Kirkes Historie maa siges at ride paa den høje Hest. Dette Samfund — men her maa det sige, hvad man kaldte den Grundtvigske Del af Samf. — er for ham det mest uskyldige Barn af Verden. Og det maa Krigstøvet have haft noget at gøre med. Thi ellers er det dog uforstaaeligt, at en ellers god Mand kan lyse alt i Guld og Kjøn, da der dog fra den Kant har været noget som hverken lignede Grundtvigianisme eller Kristendom. Historiske Unøjagtigheder findes der nu ogsaa, men det kan vel stamme fra Meddelelser fra anden eller tredie Haand. Saadan maa det da være med noget, der siges om mig (hvor ogsaa Søholm bliver nævnt). Dette hører hen til et Aarsmøde i Waupaca 1892, hvor det tilsyneladende store Forlig blev sluttet mellem de to stridende Parter. Blandt andet blev det saa besluttet, at Præsteskolen skulde sættes i Gang igen, og det skulde være paa Elf Horn Skole. Det blev saa bestemt, at Past. Helvig, Hansen i Elf Horn og Eksamenskomiteen skulde samles til Møde i Elf Horn for at tale Skolesagen over. Herom læser man saa i „Danske i Amerika", 2. Hefte, S. 71: 13. September 1892 holdtes det Møde i Elf Horn. Det begyndte med, at Skoleraadets Flertal (Søholm og J. Pedersen) ikke vilde anerkende Helvig som Forstander". Og saa hedder det ogsaa, at Skoleraadet heller ikke vilde gaa ind paa en af Helvig og P. Hansen udarbejdet Skoleplan. Dette sidste er der noget om, men det kunde nu ingen Ulykke være; thi vi var ikke samlet for at lægge bestemte Love, saa hvis Skolen var kommen i Gang saa vilde vel Tid og Omstændigheder have klaret den Ting af sig selv. Jeg holder mig saa til det første, at Søholm og jeg ikke vilde anerkende Helvig som Forstander. (Her maa indskydes, at nævnte Aarsmøde havde ikke saaet udtalt, at Helveg skulde være Forstander, som han havde været før). Her kommer saa min Redegørelse, som jeg gerne vilde have frem, nu da jeg har en Lejlighed, og det navnlig fordi, at det var mig, der i dette Tilfælde blev gjort til Syndebuk, og fordi man skylder vist at leje for sin Dør, naar man da kan. Lige efter Mødets Slutning i Waupaca kom nogen hen til mig udenfor og sagde, at vi havde ingen Forstander faaet valgt. Det havde jeg slet ikke tænkt paa, men ved den Ytring kom jeg saa til at erindre, at der var ikke bleven nævnt noget om den Ting. Men jeg svarede saa, at det maatte jo enten være en Forglemmelse eller, og vel snarere, at man havde forudsat som en given Ting, at Helveg var Forstander. Men saa sagde vedkommende, at det passede ikke; der var mange, der ikke ønskede Helvig til den Post, men enten Vig eller P. Hansen. Jeg kunde saa nok sige mig selv, hvem de „mange" var, at det var Indre Missions Partiet. Og jeg havde ogsaa en Tanke om, at de samme Folk nok vilde have mig til at skyde en Kugle af for dem. Nej, tak, jeg var ikke Partimand paa den Maade, at jeg vilde gaa andres Ærinde. Jeg mente, at de, der laa inde med noget saadant, de burde selv have vovet Trøjen og staaet frem paa Mødet og forlangt Rede paa Sagen. Jeg sagde derfor til vedkommende, at jeg vilde ikke have noget med det at gøre ud over det, at jeg vilde nævne det i Komitemødet for at faa at se, om vi i Komiteen var enige om at forudsætte, at Helveg skulde være Forstander, hvad jeg for min Del mente, vi skulde og burde. Jeg nævnede det saa, at jeg havde hørt, der var forskellige Meninger om, hvem der skulde være Forstander, og at det ikke var udtalt paa Aarsmødet. Ja det sidste indrømmede de alle, da de nu kom til at tænke sig om; men for øvrigt mente de, at det havde været Aarsmødets stiltiende Forudsætning, at Helveg skulde være Forstander, som han havde været det før; og at vi som Komite ogsaa skulde gaa ind fra samme Forudsætning. Og dette var saa Søholm og jeg ogsaa med paa, og det uden at sige et Ord imod det. Saadan hænger det sammen trods det, der staar i „Danske i Amerika". Men saa laa der et Eftersmæk, og det faldt ned over mit Hoved. Som bekendt kom Præsteskolen ikke i Gang, og hele det højtidelige Forlig i Waupaca sprang i Luften. Og det skulde saa være min Skyld. Der var nogen, der meldte til Udvalget her i Danmark, at baade Præsteskolen og det hele var strandet ved, at J. Pedersen (mig) havde i Komitemødet udkastet det, at Helveg var ikke valgt til Forstander. Hvem der har været med til den Melding i den Form, maa vel have været mig lidt paa Nakken. Nu, det var der flere der var. Jeg var nu i det Tilfælde, at jeg kunde ikke helt gaa med nogen af de stridende Parter. Og i Krigstid vil man jo gerne betragte saadanne for Spioner eller Forrædere. Og Krig var der nu, det viste sig ogsaa deri, at nogen kunde faa sig selv til at tro, at jeg som et Mindretal (1 Stemme) i en Komite kunde vælte en paatænkt Præsteskole o.s.v. et

Missionær J. P. Nielsens Rejseplan.

Harlan, 9. April. Elf Horn 11—12. April. Jacksonville 13. April. Exira, Hamlin og Audubon 14—15. April. Moorhead, 16—17. Apr. Sioux City, 18. April. Oyens og Marcus, 19.20. April. Rolfe og Calendar, 21—22. April. Emmetsburg 23. April. Spencer og Nord Spencer, 24—25. April.